

การใช้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนหอม
อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
Use of Online Social Media by Non Hom Sub-district
Administrative Organization Mueang Sakon Nakhon District
Sakon Nakhon Province

ประชัน สร้อยปิลิว¹ วิทยาธร ท่อแก้ว² และกานต์ บุญศิริ³
Pachan Soiprew¹, Wittayatorn Tokeaw² and Karn Boonsiri³

Received : May 3, 2021; Revised : May 28, 2021; Accepted : May 30, 2021

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อค้นหาระดับการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนหอม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนหอม โดยมุ่งเน้นสำรวจประชาชนตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนทั้งหมด 6,858 คน โดยเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ทำ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) สถิติเชิงอนุมาน (Inductive Statistics) และ

¹นักศึกษาลัทธิสุตริเทศศาสตรมหาบัณฑิต (นวัตกรรมทางการสื่อสารทางการเมืองและการปกครอง) สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; Student in Master of Communication Arts (Communication Innovation for Political and Local Administration), Faculty of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand; e-mail : duangtilee@yahoo.co.th

²คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; Student in Master of Communication Arts (Communication Innovation for Political and Local Administration), Faculty of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand.

³คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; Student in Master of Communication Arts (Communication Innovation for Political and Local Administration), Faculty of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand.

วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ผลการศึกษาดังนี้ ประชาชนตำบลโนนหอม อำเภอเมือง สกลนคร มีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ส่วนรายด้าน พบว่า ประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมืองเพียง 2 ระดับเท่านั้นได้แก่ ระดับปานกลาง และต่ำ ซึ่งรายด้านที่อยู่ระดับ ปานกลาง ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการ สนทนา เรื่องการเมือง ส่วนรายด้านที่อยู่ระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการชุมนุมทางการเมือง ด้านการติดต่อกับ นักการเมือง และด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง ต่าง ๆ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และสถานภาพ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มทาง สังคม บทบาทหน้าที่ในครอบครัว และบทบาทหน้าที่ในชุมชน ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการ พัฒนาทางการเมือง ปัจจัยทางจิตวิทยาทางการเมือง ได้แก่ ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรม ทางการเมือง และการกล่อมเกลางทางการเมือง ส่วน ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีจำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ ความ สนใจทางการเมือง การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และสภาพแวดล้อมทางการเมือง ตามลำดับ ส่วนรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นลักษณะลำดับขั้นฐานเจตีย์ ซึ่งเปรียบได้ว่าเป็น ฐาน เจตีย์นั้นทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ก่อนส่วนอื่น ๆ มากที่สุดและเข้าถึงง่ายที่สุด โดยเปรียบเทียบ เห็นว่ากิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดและเข้าถึงง่ายที่สุดนั้นจะเป็นฐานของ การสร้างประชาธิปไตย ซึ่งกิจกรรมที่ประชาชนเข้าถึงมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบการมี ส่วนร่วม ทางการเมืองโดยไปเลือกตั้งผู้แทนท้องถิ่น หรือ ส.ส. หรือ ส.ว. นั่นเอง ทั้งนี้ผลการวิจัยยัง พบ ประเด็นที่น่าสนใจคือประชาชนพร้อมที่จะเลือกไม่ เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ เลย หาก กิจกรรมทางการเมืองนั้นไม่ได้มีการบังคับโดยกฎหมาย

คำสำคัญ (Keywords) : สื่อสังคมออนไลน์, องค์การบริหารส่วนตำบลโนนหอม, จังหวัดสกลนคร

Abstract

This research aims at 1) to find the level of communication and political participation 2) to study the factors influencing the political participation of people in Non Hom Municipality, Muang District, Sakon Nakhon Province By focusing on the survey of people in Non Hom Subdistrict, Mueang Sakon Nakhon District Sakon nakonn With a total of 6,858 voters According to the house registration, which is a

quantitative research by Data collection tools were questionnaires with simple random sampling technique for collecting data with questionnaires with 400 people. Data analysis was performed. By using descriptive statistics, inductive statistics and content analysis. The study results are as follows: Non Hom Sub-district Muang Sakon Nakhon district has a low level of political participation. On the other hand, there are only 2 levels of political participation: moderate and low, which are moderate in terms of voting rights. On political news and political discussion Low profile. Namely political gatherings, contact with politicians And the participation in political activities with political parties and political groups Mueang Sakon Nakhon District Sakon nakonn. Namely personal factors such as gender, age and status, social factors and (2) economy, including occupation, membership, social groups Family roles and roles in the community Political environment factors including political news and political development Political psychological factors include political interest, political behavior, and political persuasion. The factors that can predict participation There are 4 political groups of people, descending from descending, including political interests. Recognition of political news Basic democratic political values And the political environment, while the political participation patterns of people in Non Hom Subdistrict Mueang Sakon Nakhon District, found that people have political participation in a hierarchical manner. Which is comparable to being The base of the pagoda makes the public accessible before most other parts. And the most easy access by comparing that the political activities that the people are most engaged and the most easily accessible will be the base of democratic creation. Which the activities that people have access to the most are political participation patterns by electing local representatives or MPs or senators. The interesting point is that people are ready to choose not. Participate in any political activity if the political activity is not enforced by law.

Keywords : Online Social Media, Non Hom Sub-district Administrative Organization, Sakon Nakhon Province

บทนำ (Introduction)

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคมผ่าน “สื่ออิเล็กทรอนิกส์ดิจิทัล” อำนาจได้ถูกเปลี่ยนผ่านมายังผู้ที่มีเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร ภาวะของการผสานกันระหว่างทุน เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร (convergence) ที่เกิดขึ้น จึงส่งผลให้ “กลุ่มทุน” เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเป็นอย่างมาก โดยแนวคิด “เสรีนิยมใหม่” (Neo-Liberalism) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของทุนได้ถูกส่งผ่านความก้าวหน้าทางการสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งเสรีนิยมใหม่ทางเศรษฐกิจ เช่นการเปิดเสรีทางการค้า การเปิดเสรีทางการเงิน เสรีนิยมใหม่ทางวัฒนธรรม เช่น วิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกันทั่วโลก การมีวัฒนธรรมโลกที่เป็นแบบแผนเดียวกัน การบริโภคนิยมกระแสวัตถุนิยม และเสรีนิยมใหม่ทางการเมือง เช่น กระแสประชาธิปไตย (Democratization) ธรรมาภิบาล (Good Governance) และการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (Privatization) เป็นต้น พัฒนาการของการสื่อสารทางการเมืองในยุคโลกาภิวัตน์จึงได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของการสื่อสารทางการเมืองตามไปด้วย การสื่อสารทางการเมืองในยุคโลกาภิวัตน์จึงได้เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ มากมาย การสื่อสารทางการเมืองยังรวมถึงการรณรงค์ทางการเมืองให้ข้อมูลสาธารณะ การจัดการสื่อ และการจัดการภาพลักษณ์ในนามของตัวพวักนักการเมืองเองอีกด้วย การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของไทยในอดีต โดยทั่วไปนักการเมืองมักจะถ่ายทอดแนวความคิดอุดมการณ์และนโยบายทางการเมืองไปสู่ประชาชนด้วยวิธีการสื่อสารแบบทางเดียว ซึ่งอาจจะใช้รูปแบบการโฆษณา หรือการประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์หาเสียงผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจอื่น ๆ และอาจรวมถึงการสื่อสารในรูปแบบการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อโน้มน้าวจิตใจให้ประชาชนเกิดทัศนคติที่ดี ให้การยอมรับ และแสดงพฤติกรรมด้วยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ตนให้ความไว้วางใจ ในปัจจุบันเมื่อมีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสาร การสื่อสารทางการเมืองก็ทวีความเข้มข้นมากขึ้น การใช้สื่อในการรณรงค์หาเสียงได้ขยายไปยังสื่ออิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่นับตั้งแต่วิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ มาจนถึงสื่ออินเทอร์เน็ตที่กำลังทวีความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า นักการเมืองคนสำคัญจะมีเฟซบุ๊ก (Facebook) ของตนเอง เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชนรวมทั้งเป็นกลยุทธ์หรือวิธีการการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอีกทางหนึ่งการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองดังกล่าวได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงว่าเปรียบเสมือนการดำเนินธุรกิจแบบทุนนิยมที่ส่งเสริมให้ต้องอาศัยปัจจัยทางการเงินเข้ามาสนับสนุนเนื่องจากสังคมปัจจุบันเป็นสังคมแบบทุนนิยม การดำเนินการสื่อสารทางการเมืองจึงต้องอาศัยทุนใน

การดำเนินการด้วย แม้จะมีกฎหมายจำกัดวงเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครและพรรคการเมืองใช้งบประมาณในการหาเสียงเลือกตั้งไว้ (ยุทธพร อิศรัชย์, 2550)

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้เองผู้วิจัยจึงเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยดังนั้นก็มีความสนใจที่จะศึกษาถึงระดับของการสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบัน และระดับการสื่อสารที่สามารถพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้ในอนาคต ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกขอบเขตพื้นที่เพื่อศึกษา ตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งมีประชากรจำนวน 6,858 คน ซึ่งผู้วิจัยเองก็มีภูมิลำเนาในพื้นที่ดังกล่าวด้วย นั่นจึงเป็นจุดแข็งในการทำการวิจัยแบบผสมผสานในครั้งนี้เป็นอย่างดี ผลการวิจัยจะกลายเป็นสารสนเทศแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่สามารถขยายผลไปสู่หน่วยงานหรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อค้นหาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนหอม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลโนนหอม และการเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) และวิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัยโดยทำการเลือกเก็บข้อมูลที่ ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร และมีรายละเอียดในเรื่อง การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนทั้งหมด 6,858 คน ตามทะเบียนบ้าน ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีคำถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีลักษณะเป็นคำตอบแบบเลือกตอบ (Check list)

2. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยมีวิธีการดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 378 ตัวอย่าง โดยมีวิธีการแจกในเวทีประชุมระดับหมู่บ้าน โดยเริ่มเก็บตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 5 วัน

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไป

ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 50.66) และมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับเพศชาย (ร้อยละ 48.29) อายุอยู่ระหว่าง 30-49 ปี (ร้อยละ 43.57) เป็นส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 39.37) อาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 21.78) รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 19.69) ส่วนการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม นั้นประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้เป็น สมาชิกกลุ่ม ทางสังคม (ร้อยละ 53.81) แต่ส่วนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม (ร้อยละ 43.57) ซึ่งการเป็นสมาชิก กลุ่มทางสังคมนั้นมีหลากหลายกลุ่ม ได้แก่ เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมที่มีความถี่สูงสุด คือการเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ/กลุ่มแม่บ้านพ่อบ้าน (ร้อยละ 16.07) รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ (ร้อยละ 15.63) กลุ่ม/ชมรมผู้สูงอายุ (ร้อยละ 14.29) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ร้อยละ 12.95) เป็นต้น ประชาชนมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ม. 6 หรือปวช. (ร้อยละ 24.67) รองลงมา มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 22.31) ส่วนใหญ่มี รายได้ต่อเดือน ระหว่าง 3,000-6,000 บาท (ร้อยละ 22.83) รองลงมา รายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 6,001-9,000 บาท (ร้อยละ 19.42) การแสดง บทบาทหน้าที่ในครอบครัว ส่วนใหญ่มีบทบาทหน้าที่ในครอบครัวโดยเป็นสมาชิกในครอบครัว/ผู้อาศัย (ร้อยละ 48.56) รองลงมา มีบทบาท หน้าที่ในครอบครัว เป็นพ่อ (หัวหน้าครอบครัว) เป็นผู้รับผิดชอบหลักในครอบครัว (ร้อยละ 26.51) ส่วนบทบาทในชุมชน ส่วน

ใหญ่มีบทบาทในชุมชนโดยเป็นสมาชิกของชุมชนหรือลูกบ้าน (ร้อยละ 70.34) ส่วนผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 70.45) มีอายุไม่เกิน 49 ปี (ร้อยละ 59.09) ส่วนอายุ 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 40.91) มีสถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.45) ผู้นำชุมชน ทุกคนนับถือพุทธศาสนา (ร้อยละ 100) มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 40.91) รองลงมา อาชีพ พ่อบ้านแม่บ้าน อาชีพ รับราชการ (ร้อยละ 20.45) ระดับ การศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับ การศึกษา ม.6/ปวช. (ร้อยละ 52.27) รองลงมา มีระดับการศึกษาปวส. (ร้อยละ 25.00) ส่วนรายได้ ต่อเดือน อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 72.73)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร มี ส่วนร่วมทางการเมืองใน ภาพรวมอยู่ในระดับ ต่ำ (ค่าเฉลี่ย 1.99) ส่วนรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียง 2 ระดับเท่านั้นได้แก่ ระดับปานกลาง และต่ำ ได้แก่ รายด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ระดับปานกลาง คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.72) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง (ค่าเฉลี่ย 2.44) และด้านการสนทนาเรื่องการเมือง (ค่าเฉลี่ย 2.32) ทั้งนี้รายด้านที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ ระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการชุมนุมทางการเมือง (ค่าเฉลี่ย 1.57) ด้านการติดต่อกับนักการเมือง (ค่าเฉลี่ย 1.56) และ ด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทาง การเมืองต่างๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 1.36)

ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

ประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.42) พิจารณาตามรายข้อ พบว่า ประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับมาก ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากการดูโทรทัศน์ มีการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.36) โดยมีการรับรู้ข่าวสารทุกวัน (ร้อยละ 51.59) ส่วน ข้อที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ การ รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากการ อ่านหนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.88) และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอยู่ระดับน้อย ได้แก่ การไป ฟังการปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ (ค่าเฉลี่ย 1.84) และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่มีระดับต่ำที่สุด ได้แก่ การ ไปฟังการบรรยาย อภิปรายหรือการสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสถานการณ์บ้านเมืองในสถานที่ต่าง ๆ ที่มีการจัดขึ้น (ค่าเฉลี่ย 1.78) ซึ่งรับรู้ข่าวสารทางการเมืองน้อยที่สุดหรือไม่เคยเลย (ร้อยละ 46.56)

ด้านความสนใจทางการเมือง

ประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครมีความคิดเห็นทางการเมืองด้านความสนใจทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.64) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประชาชนที่มีความสนใจทางการเมืองระดับสูง ได้แก่ เหตุการณ์ทางการเมืองไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.05) โดยมีความคิดเห็นทางการเมืองในระดับไม่ค่อยจริง (ร้อยละ 39.84) ส่วนประชาชนที่มีความสนใจทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ คือ มีการติดตามรายการ "เชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์" เป็นประจำทุกสัปดาห์ (ค่าเฉลี่ย 1.91) โดยมี ความคิดเห็นทางการเมืองอยู่ในระดับไม่จริง (ร้อยละ 39.21)

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.44) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับสูง ได้แก่ การติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.01) โดยมีความคิดเห็นในการติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่ระดับค่อนข้างบ่อย (ร้อยละ 47.49)

ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.72) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับสูง ได้แก่ การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับชาติ (ส.ส.) และ (ส.ว.) (ค่าเฉลี่ย 3.29) โดยมีความคิดเห็นในการใช้สิทธิเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอยู่ระดับบ่อยครั้งมาก (ร้อยละ 50.93) และการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น (กรรมการชุมชนสมาชิกสภาจังหวัด(ส.จ.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) และนายก อบจ) (ค่าเฉลี่ย 3.18)

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมกับพรรคการเมือง

ประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง ต่าง ๆ อยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 1.36) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับต่ำ ส่วนประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับต่ำได้แก่ การสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมือง เช่น กลุ่ม พธม.(กลุ่มเสื้อเหลือง) หรือกลุ่ม นปช. (กลุ่มเสื้อแดง)หรือกลุ่ม อื่น ๆ การชุมนุมประท้วง (ค่าเฉลี่ย 1.48) โดยมีความคิดเห็นในการ เข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ

อยู่ในระดับไม่เคย เลย (ร้อยละ 72.56) รองลงมา คือการร่วมหาเสียงให้กับนักการเมือง หรือกลุ่มทางการเมือง ท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติด้วยการติดป้ายหาเสียง ติดสติ๊กเกอร์ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 1.41) การ www.ssru.ac.th 310 เข้าร่วมประชุมทางการเมืองของพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง (ค่าเฉลี่ย 1.35) การสมัคร เป็นสมาชิกพรรคใด พรรคการเมืองหนึ่งในช่วงระหว่างการรณรงค์หาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น และระดับชาติ (ค่าเฉลี่ย 1.30) และการบริจาคเงินช่วยเหลือพรรคการเมือง หรือกลุ่มทางการเมือง (ค่าเฉลี่ย 1.24) โดยมีความคิดเห็นในการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและ กลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ อยู่ในระดับไม่เคยเลย (ร้อยละ 84.66)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษา รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วม ทางเมือง ของประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร พบว่า โดย ภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาจากรายด้าน 6 ด้าน มีเพียง 2 ระดับเท่านั้น คือระดับปาน กลางและระดับต่ำ ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 โดยเฉพาะในเรื่องการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับชาติ(ส.ส.) และ (ส.ว.) รวมถึงการไปใช้ สิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น(กรรมการชุมชนสมาชิกสภาจังหวัด (ส.ช.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล(ส.อบต.) และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) นั้นเป็นเพราะว่า ประชาชนส่วนใหญ่มี โอกาสแสดงบทบาทหน้าที่ทางการเมืองที่ ถูกต้องตามกฎหมายรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุด ของประเทศ และเป็นการแสดงบทบาททางการเมืองที่ง่าย นับว่าเป็นทางที่ดีที่สุดและใช้เวลาน้อย ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน มีอาชีพรับจ้าง ค้าขาย รับราชการเป็นหลัก จึงไม่ค่อยมี เวลาให้กับกิจกรรมการเมืองอื่น ๆ ซึ่งตรงกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชี้ให้เห็นว่าการเข้า ร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ การสมัครเป็นสมาชิก พรรคการเมือง การเขียนเรื่องร้องทุกข์ เสนอปัญหาไปยังนักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำทางการเมือง และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ รวมถึงการชุมนุมทางการเมือง การฟังปราศรัยหาเสียง และการติดต่อ กับนักการเมืองนั้นมึระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำทุกข้อ เนื่องจากประชาชนให้ ความสำคัญกับเรื่องการเมืองน้อยกว่าการประกอบอาชีพหรือเรื่องปากท้อง และคิดว่าเรื่อง การเมืองนั้นไม่ใช่เรื่องของตนเองที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง เพราะว่าตนเองเป็นเพียงลูกบ้านชาวบ้าน ทั่วไปในชุมชนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์

ผู้นำชุมชน ที่ว่า “ประชาชนมีความรู้สึก เบื่อหน่ายต่อสถานการณ์ทางการเมือง จึงทำให้ประชาชนลดระดับความสนใจทางการเมืองลง มาก” (สามารถ อำพันหอม, 2553 : สัมภาษณ์)

เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพของตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร อยู่ ในระดับต่ำ ซึ่งตรงกับ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ณ วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2552 พบว่า ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร มีสถิติของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกอบจ ทุกเขต น้อย ที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนัสชัย บำรุงเขต (2550 : 64) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลบางช้าง อำเภอ บางช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดย ภาพรวมระดับน้อย รวมถึงผลการวิจัย ของศุภวัธ มีบุญธรรม (2547 : 73) ศึกษาเรื่อง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับต่ำ

2. ปัจจัยที่ทรงอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม ทางการเมือง ของ ประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และสถานภาพ ปัจจัยทางสังคมและ เศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม บทบาทหน้าที่ในครอบครัว และบทบาท หน้าที่ในชุมชน ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการ พัฒนาทางการเมือง ปัจจัยทางจิตวิทยาทางการเมือง ได้แก่ ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรม ทางการเมือง และการกล่อมเกลางานทางการเมือง

2.1 ปัจจัยด้านเพศ ผลการศึกษาปรากฏว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมี ส่วน ร่วมทางการเมืองของประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนรายด้าน พบว่าเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดต่อกับนักการเมือง มากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฤทัยรัตน์ กากิง (2543 : 116-117) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาล ตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชน เพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมากกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะการติดตามข่าวสาร ทางการเมือง

2.2 ปัจจัยด้านอายุ ผลการศึกษาปรากฏว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วน ร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งประชาชนที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปมีส่วน

ร่วมทางการเมืองมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 18-29 ปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนัสชัย บำรุงเขต (2550 : 65) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับ ท้องถิ่น ของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลบางซ้าย อำเภอบางซ้าย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ผล การศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านอายุของประชาชนมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมืองระดับ ท้องถิ่นตำบลบางซ้าย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.3 ปัจจัยด้านสถานภาพ ผลการศึกษาปรากฏว่า ประชาชนที่มีสถานภาพ แตกต่างกันมี ส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีสถานภาพ สมรส และสถานภาพม่าย/หย่าร้างมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า ประชาชนที่มีสถานภาพโสด ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาติพิทย์ ฉั่วสกุล (2541 : 139) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอมือง จังหวัด ภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภูมิ หลังด้านสถานภาพสมรส ของผู้นำท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมทางการเมือง เมืองด้านความสนใจทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเข้า ร่วมกิจกรรมทางการเมืองและการ ติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความแตกต่างกัน

2.4 ปัจจัยด้านอาชีพ ผลการศึกษาปรากฏว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมี ส่วนร่วม ทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีอาชีพ รับราชการ และข้าราชการบำนาญ/เกษียณอายุราชการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าประชาชนที่ มีอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และอาชีพนักศึกษา ทั้งในด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้าน การใช้ สิทธิเลือกตั้ง ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ด้านการติดต่อกับนักการเมือง

2.5 ปัจจัยด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ผลการศึกษาปรากฏว่า ประชาชนที่ เป็น สมาชิกกลุ่มทางสังคมแตกต่างกันมี ส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชน ตำบลโนนหอม อำเภอ เมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และมี ความสัมพันธ์เชิงปฏิฐาน กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย ซึ่งสอดคล้อง กับ ผลการวิจัยของ สุพินดา เกติมาลี (2547 : 58) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ใน เขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตพื้นที่ องค์การ บริหารส่วนตำบลเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

2.6 ปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ในครอบครัว ผลการศึกษาปรากฏว่า ประชาชนที่มี บทบาท หน้าที่ในครอบครัวแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลโนนหอม อำเภอเมือง สกลนคร จังหวัดสกลนคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มี

บทบาท หน้าที่ในครอบครัวในฐานะสมาชิกในครอบครัว/ผู้อาศัยมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าประชาชน ที่มีบทบาทหน้าที่ในครอบครัวในฐานะ พ่อ แม่ และปู่ย่า ตายาย ลุงป้าน้าอา ซึ่งสอดคล้องกับผล การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนวัดประหาระบือธรรม 4 ที่กล่าวว่า “กลุ่มที่มีบทบาททางการเมืองมาก ที่สุดคือ แม่บ้าน ผู้สูงอายุในชุมชน” (สมบุรณ์ แก้วอนุรักษ, 2553 : สัมภาษณ์) เช่นเดียวกับผลการ สัมภาษณ์กรรมการชุมชนราชพัสดุ ที่กล่าวว่า “แม่บ้าน และผู้สูงอายุมีบทบาทมากในการมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมืองของชุมชน” (สามารถ อำพันหอม, 2553 : สัมภาษณ์) รวมถึงผล การสัมภาษณ์ ประชาชนของชุมชนพิชัย ที่กล่าวว่า “กลุ่มที่มีบทบาทมากในการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือเกือบ ทั้งหมดเป็นเด็ก วัยรุ่น คนทำงาน ผู้สูงอายุ” (สัญญา แสงทอง, 2553 : สัมภาษณ์)

2.7 ปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ในชุมชน ผลการศึกษาปรากฏว่า ประชาชนที่มี บทบาทในชุมชนแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มผู้นำและกรรมการชุมชนมีส่วนร่วม ทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่เป็นสมาชิกของชุมชนหรือลูกบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ภาวิณี โพธิ์มัน (2543 : 104) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในองค์กร บริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัด เชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า การดำรงตำแหน่งที่สำคัญหรือการเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน การเข้า เป็นสมาชิกในองค์กร หรือกลุ่มจัดตั้งในชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน และ สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของคณะกรรมการชุมชนที่กล่าวว่า “กลุ่มที่มีบทบาท ทางการเมืองมาก ที่สุดในชุมชน คือ กลุ่มผู้นำชุมชน” (ละออ เมืองเกษม, 2553 : สัมภาษณ์)

2.8 ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการพัฒนาทางการเมือง ความ สนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง และการกล่อมเกลางานทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ (2546 : 6-7) ศึกษาเรื่อง โครงการการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของ ประชาชนและความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ข่าวสารและความสนใจทางการเมือง โดยที่การได้รับ ข่าวสารและความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วม ทางการเมือง และ ผลการวิจัยของวิทยา บุญยะเวชชีวิน (2543 : 87-88) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วม ทางการเมืองของ ประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ต่อการปกครองท้องถิ่นใน เขตเทศบาลตำบลบางปู คือ การผ่านสังคมประกิตทางการเมือง การ ผ่านการบ่มเพาะทางการเมือง การมีอุดมการณ์ประชาธิปไตย และการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ภาครัฐทุกหน่วยงาน และพรรคการเมืองควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ รัฐ หรือพรรคการเมือง ผู้นำชุมชน ควรตระหนักถึงกิจกรรมต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญที่สุดเนื่องจากมีระดับการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่จะให้กับประชาชนว่ามีความต่อเนื่องและเข้าถึงประชาชนทุกพื้นที่ชุมชนด้วย

1.2 ภาครัฐ ผู้นำชุมชน ควรมุ่งส่งเสริมไปยังกลุ่มเยาวชน นักศึกษา วัยทำงาน ที่มีอายุ 18-29 ปี เนื่องจากมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด โดยต้องเปิดพื้นที่ทางการเมืองของชุมชน ให้กับกลุ่มคนเหล่านี้ได้มีโอกาสแสดงบทบาทของตนเองเพิ่มมากขึ้น

1.3 นักการเมืองท้องถิ่น หรือผู้นำชุมชนควรตระหนักในการเข้ารับฟังปัญหาของประชาชน อย่างทั่วถึงและนำไปปฏิบัติจริง มิใช่รับแล้วไม่ปฏิบัติให้บรรลุผล ทำให้ประชาชนเบื่อหน่าย การเมืองเพิ่มขึ้น เนื่องจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชน ได้พบว่า นักการเมืองจะมาก ต่อเมื่อมาหาเสียงเท่านั้น ไม่เคยมารับฟังปัญหาของชาวบ้านจริง ๆ และไม่เคยทำให้สำเร็จได้เลย จึงส่งผลต่อการไม่ยอมมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.4 หน่วยงานของรัฐ หรือผู้นำชุมชนควรตระหนักเสมอว่า การจัดกิจกรรมใด ๆ ควรเปิด โอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มทุกอาชีพ ทุกตำแหน่งทางสังคมมีความเสมอภาค ยุติธรรม และไม่ ควร ปฏิบัติต่อประชาชนเป็น 2 มาตรฐาน เนื่องจากประชาชนในหลายชุมชนได้สะท้อนออกให้เห็นว่า ยินดีไปชุมนุมประท้วงทันทีเมื่อภาครัฐและหน่วยงานของรัฐแสดงถึงความไม่เป็นธรรม

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมุ่งศึกษาวิถีประชาธิปไตยในชีวิตประจำวันตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

2.2 ควรวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการความขัดแย้งของตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

2.3 ควรศึกษาผลกระทบของประชาชนทั้งบ้าน-วัด-โรงเรียน ภายใต้วิถีประชาธิปไตยแบบไทย

2.4 ควรวิจัยเรื่องการปลูกฝังประชาธิปไตยในโรงเรียนตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

เอกสารอ้างอิง (References)

- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2546). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันพระปกเกล้า.
- ภาวิณี โพธิ์มัน (2543). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มนัสชัย บำรุงเขต (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบางซ้าย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุทธพร อิศราย (2550). รายงานการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในการเมืองไทย ช่วง พ.ศ. 2547-2559. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฤทัยรัตน์ กากิ่ง (2543). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิทยา บุญยะเวชชีวิน. (2543). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ. ปัญหาพิเศษรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภวัธ มีบุญธรรม (2547). การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิตนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : กรุงเทพฯ.
- สุธาทิพย์ ฉั่วสกุล (2541). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง : กรุงเทพฯ.
- สุพินดา เกิดมาลี (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม : นครปฐม